

σθῶ μὲ ὄλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς μου, ὥστε νὰ ἐπιτύχω τὴν ἀπαλλαγὴ του. Εἶχα βέβαια ὑπ' ὄψιν μου ὅτι, ἂν σὲ μιὰ ὑπόθεσι ἀστικής φύσεως, ὁ πελάτης ὀφείλῃ νὰ ἀποκαλύπτῃ ὄλη τὴν ἀλήθεια στὸν δικηγόρο του, γιὰ τὴν καλλίτερη διεξαγωγὴ τῆς, σὲ μιὰ ὅμως ποινικὴ ὑπόθεσι δὲν πρέπει νὰ γίνεταί τὸ ἴδιο. Στὴν ποινικὴ ὑπόθεσι εἶναι προτιμότερο, σύμφωνα μὲ τὰ ὅσα δέχεται ἡ Δικαστικὴ Ψυχολογία, νὰ πιστεύῃ ὁ συνήγορος στὴν ἀθωότητά του κατηγορουμένου πελάτου του, ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἀμφιβάλλῃ γιὰ τὴν ἐνοχὴ του, διότι τότε ἡ ὑπεράσπισι θὰ εἶναι θερμὴ καὶ πειστικὴ.

Δὲν ἐφαντάστηκα ὅμως ὅτι τὸ δίδαγμα αὐτὸ τῆς Δικαστικῆς ψυχολογίας, θὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμιζε καὶ μάλιστα κατὰ τρόπο τόσο χαρακτηριστικὸ, ἕνας ἀφελῆς, ὅπως τὸν ἐνόμιζα, χωρικός πελάτης μου, ποῦ ἀποδείχθηκε ὡστόσο τετραπέρατος.

Γι' αὐτὸ καὶ ἀναγκάστηκα νὰ τοῦ εἶπω ὅτι εἶχε δίκιο νὰ μοῦ κρύψῃ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ νὰ προσέξῃ στὸ μέλλον, διότι οὔτε ἐγὼ πλέον θὰ ἐπίστευα εὐκολὰ στὴν ἀθωότητά του, οὔτε καὶ οἱ δικασταὶ θὰ ἔδιδαν πίστι στὰ λόγια μου, ὅπως ἐφάνηκε καθαρὰ κατὰ τὴ δίκη. Τὸ τελευταῖο μάλιστα τοῦτο μοῦ τὸ ἀπεκάλυψε τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ προεδρεύων τοῦ δικαστηρίου, ὁ ἐξαίρετος δικαστὴς καὶ ἄνθρωπος Ε.Π. ὁ ὁποῖος, σὲ συνάντησί μας, στὸ δρόμο, μοῦ εἶπε, ἀφ' οὗ χαιρετηθήκαμε: «Ξεύρεις Θεοδωράκη ἐκείνον τόν... x ποῦ κατηγορεῖτο γιὰ ζωοκλοπή, τὸν ἀπαλλάξαμε διότι πιστέψαμε ἐσένα. Ἦτο τόσο εἰλικρινὴς καὶ θερμὴ ἡ ἀγόρευσις σου, ποῦ στὸ τέλος μᾶς ἔκαμες νὰ διστάσωμε γιὰ τὴν ἐνοχὴ του».

— «Ναί, κύριε πρόεδρε» τοῦ λέγω, «ἦτο εἰλικρινὴς ἡ ἀγόρευσις μου, διότι ἐπίστευα στὴν ἀθωότητά του πελάτου μου», χωρὶς, βέβαια, νὰ τοῦ ἀποκαλύψω καὶ τὴ συνέχεια.

Ἡ ἀποκάλυψι τῆς συνέχειας ἐγίνε προ τριῶν ἐτῶν, σὲ μιὰ συνάντησί μας σὲ φιλικὸ σπίτι, ὅταν, μεταξὺ ἄλλων δικαστικῶν ἀνεκδότων, διηγήθηκα καὶ τὸ ἀνωτέρω περιστατικόν. Ἐγέλασαν ὅλοι μὲ τὴν καρδιά τους καὶ περισσότερο ὁ ἀγαπητὸς προεδρεύων στὴ δίκη ἐκείνη, συναξιούχος πλέον ἀνώτερος δικαστικὸς, γιὰ τὸ πάθημα καὶ τῶν δυὸ μας, ποῦ μᾶς ἐγέλασε ἕνας ἀπλοϊκὸς χωρικός, ὅπως τὸν ἐνομίσαμε. Ὡραῖα πράγματι περίπτωσι δικαστικῆς πλάνης! Ἡ μήπως ἔχετε ἀντίρρηση;



ΖΗΣΗΣ Γ. ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ

Γεννήθηκε τὴν 9 Σεπτέμβρη 1906 στὸ χωριὸ Κρηνίτσα-Τρικάλων Θεσσαλίας. Ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα στὸ δημοτικὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ του καὶ τοῦ Παλαιοπύργου (Ζαβλαντιῶν). Κατόπιν φοίτησε στὸ Β' Ἑλληνικὸ Σχολεῖον Τρικάλων (τῆς Ἁγίας Ἐπισκέψεως) καὶ στὸ Γυμνάσιον τῆς ἰδίας πόλεως. Φοίτησε δυὸ χρόνια στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἔπειτα στὴ Νομικὴ τῆς ὁποίας ἔλαβε δίπλωμα καὶ ἀκολούθως τὴν ἀδεία τοῦ δικηγόρου χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ δικηγορήσῃ. Ὑπῆρέτησε ὡς νέος στὴν Ἀστυνομία Πόλεων ἀπὸ τὴν ὁποία ἔφυγε τὸ 1939. Ἐγράψε τὸ δράμα «Ἐωσφόρος» (Α' ἐκδοσις 1948, Β' 1950). Καὶ ἔχει ἀνέκδοτο «Ἐρμηνευτικὸ καὶ Κοινωνικὸ Λεξικόν» τὸ ὁποῖο ἄρχισε τὸ Μάρτη 1942 καὶ τὸ τελείωσε. Ἐπίσης ἔχει καὶ ἄλλα ἔργα γιὰ ἐκδοσις. Ἐγράψε σὲ διάφορα Περιοδικὰ πολλὰς μελέτες καὶ σὲ Λεξικά πολλά ἄρθρα.



ΟΥΪΛΙΑΜ ΜΑΡΤΙΝ ΛΗΚ

Ὁ Ἄγγλος Λήκ ἦταν ἄνθρωπος μὲ ἀξιοσημεῖωτη δραστηριότητα τὴν ὁποία ἀνέπτυξε στὴν Τουρκία, ἐπίσης στὴν τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα καὶ τὴν Αἴγυπτο καὶ ἄλλες χῶρες κατὰ τὸ τέλος τοῦ 18^{ου} καθὼς καὶ τὸν περασμένο αἰῶνα. Στρατιωτικὸς, νομισματολόγος, τοπογράφος καὶ συγγραφεὴς γεννήθηκε τὸ 1777 στὸ Λονδίνο καὶ πέθανε τὸ 1860.

Ὅταν ἐγίνε ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ εἶχε σταλῆ στὶς Ἀντίλλες ὅπου ἔμεινε 4 ἔτη.

Τὸ 1799 πῆγε στὴν Κωνσταντινούπολη γιὰ τὴ διοργάνωσι τοῦ πυροβολικοῦ καὶ νὰ διδάξῃ στοὺς Τούρκους τὴ χρῆσι τοῦ ὄπλου αὐτοῦ ποῦ ἰδίως τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν ἀποφασιστικῆς σημασίας καὶ μάλιστα ὁ Μέγας Ναπολέων ἔκανε μεγάλη χρῆσι αὐτοῦ.

Ὁ Λήκ ἐπίσης πῆγε στὴ Μικρὰ Ἀσία. Τὸ 1800 πέρασε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, πῆγε κατόπιν στὴν Αἴγυπτο, Κύπρο, Ἰόπη, Συρία καὶ Παλαιστίνη. Τὸ 1803 πέρασε τὴν ἔρημο. Ἐφθασε μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ Ἄνω Νείλου. Τὸ 1802 ἐπισκέφθηκε τὴν Ἀθήνα καὶ ἐπὶ μερικὸς μῆνες ἐξήτασε τὴν περιοχὴ. Ἐπειτα μὲ τὸ πλοῖο «Μέντωρ» στὸ ὁποῖο εἶχαν καὶ τὰ λάφυρα τοῦ Ἐλγίνου ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη ἔφυγε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ. Ἀλλὰ ἔχασε στὸ ναυάγιο πρὸς τὰ Κύθηρα τὶς σημειώσεις του γιὰ τὴν Αἴγυπτο. Ὁ Λήκ ὅμως ἔσωσε ἀρκετὸ ὕλικὸ καὶ μπόρεσε νὰ συντάξῃ τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτες γι' αὐτὴ τὴ χώρα. Τὸ 1804 ὁ Λήκ ἔλαβε διαταγὴ νὰ ἐ-



ΟΥΪΛΙΑΜ ΜΑΡΤΙΝ ΛΗΚ



πιμεληθῆ γιά τήν ἔρευνα τῆς γεωγραφικῆς κατάστασης τῆς Ἑλλάδας. Ἀπό τήν Κέρκυρα ἐπλευσε στή Ζάκυνθο καί ἔφθασε στήν Πελοπόννησο τὸ 1805.

Ἐπὶ δυὸ χρόνια ταξίδευε στήν Ἑλλάδα. Ἐρενοῦσε καί καθώριζε τὶς ἀρχαίες τοποθεσίες. Ἐπίσης μάζευε νομίσματα καί ἰδίως τὰ χάλκινα τὰ ὁποῖα ἦταν φτηνότερα. Αὐτὰ οἱ ἀπλοῖκοι χωριάτες τὰ ἔλειωναν σὲ μέταλλο καί ἔφκιαναν καζάνια (λέβητας) καί ἄλλα χρήσιμα δοχεῖα. Ἀπὸ τὰ νομίσματα πού εὑρίσκε σὲ κάθε περιοχὴ κατῳρθωνε ὁ Λῆκ νά καθορίζη τὶς θέσεις τῶν ἀρχαίων πόλεων.

Ὅταν τὸ 1807 οἱ σχέσεις Ἀγγλίας καί Τουρκίας εἶχαν διακοπῆ λόγῳ τοῦ πολέμου των, ὁ Λῆκ φυλακίσθηκε στή Θεσσαλονίκη γιά μερικoὺς μῆνες.

Ὁ Ἀλῆ Πασᾶς μετὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν γαλλικῶν ὄπλων στή Δαλματία καί ἐπειδὴ φοβόταν κίνδυνο ἀπὸ αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἔκρινε καλὸ νά προσεγγίσῃ τοὺς Ἀγγλοὺς. Κατόπιν συνεννοήσεων, ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνηση ἔστειλε τὸν Λῆκ μετὰ τὴν ἐντολὴ νά διερευνήσῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἀλῆ καί νά πληροφορηθῆ ποιὰ βοήθεια θά μπορούσε νά τοῦ δώσῃ ἡ Ἀγγλία.

Ὁ Λῆκ παρέμεινε πολὺν καιρὸ στήν Ἠπειρο καί ταξίδεψε σ' ὁλόκληρη τὴν Ἀλβανία καί μελέτησε τὸν τρόπο τῆς ἀντίστασης ἀν οἱ Γάλλοι ἔκαναν ἐπίθεση.

Σὲ ἀντίρροπο τοῦ Λῆκ τότε ὁ Μέγας Ναπολέων ἔστειλε στὸν Ἀλῆ τὸν Πουκεβίλ, ἱστορικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης πού τὸν διώρισε καί πρόξενο στὰ Γιάννινα. Ὁ Ἀλῆς, πονηρὸς πάντοτε, ἐξαπατοῦσε τοὺς Γάλλους, ἐνῶ συγχρόνως συνεννοοῦνταν κρυφὰ στή Νικόπολη μετὰ τὸν Λῆκ, καί κατῳρθωσε τὸ 1808 νά τὸν ἐνισχύσουν οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ μιὰ πυροβολαρχία καί ἄλλα ὄπλα.

Ὁ Λῆκ ἐξεπαίδευε τοὺς στρατιῶτες τοῦ Ἀλῆ στή χρῆση τοῦ πυροβολικοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως ἦταν καί ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλίας στὰ Γιάννινα.

Τὸ 1809 ὁ Λῆκ πῆγε στήν Πρέβεζα ὅπου ἔμεινε ἓνα χρόνον καί ἔκανε ἐπισκέψεις συχνὰ στὰ Γιάννινα καί στήν ἄλλη Ἠπειρο καθὼς καί στή Θεσσαλία.

Ὁ Λῆκ κατῳρθωσε νά μάθῃ τελείως τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καί συνδέθηκε μετὰ διακεκριμένους Ἑλληνας καί Τούρκους κι ἔτσι κατῳρθωσε νά γνωρίσῃ τὸ δημόσιο καί ἰδιωτικὸ βίον τοῦ Ἀλῆ, ἀλλὰ καί τὴν γενικὴν κατάστασιν Ἑλλήνων καί Τούρκων τῶν πόλεων καί τῆς ὑπαίθρου.

Στὰ Γιάννινα εἶχε συναντηθῆ μετὰ τὸν λόρδο Βύρωνα.

Ἀφοῦ ὁ Λῆκ ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολὴν τοῦ στὰ Γιάννινα, γύρισε στήν Ἀγγλία. Τὸ 1815 εἶχε σταλῆ στήν Ἑλβετία γιά νά μελετήσῃ τὴ στρατιωτικὴν κατάστασιν τῆς χώρας καί νά ἐπιμεληθῆ γιά τὴν ὁχύρωσιν τῶν ἐλβετικῶν συνόρων πρὸς τὴ Γαλλία. Κατόπιν ἐπέστρεψε στήν Ἀγγλία. Ὁ Λῆκ ἔλαβε τὸ βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου. Μετὰ τὴν ἀποστράτευσίν του ἀσχολήθηκε μετὰ τὴν τακτοποίησιν τοῦ ὕλικου του τὸ ὁποῖο ἀπετέλεσε μιὰ ὁλόκληρη βιβλιοθήκη.

Τὸ πρῶτον βιβλίον πού δημοσίευσε στήν Ἀγγλία φέρει τὸν τίτλον «Ἐρευναι ἐν Ἑλλάδι» (Λονδῖνον 1804). Ἄλλα βιβλία του εἶναι: «Τοπογραφία καί δῆμοι τῆς Ἀττικῆς» (Λονδῖνον 1841), «Ἡμερολόγιον ἐκδρομῆς εἰς Μικρὰν Ἀσίαν μετὰ συγκριτικῶν σημειωμάτων ἐπὶ τῆς ἀρχαίας καί νεωτέρας γεωγραφίας τῆς χώρας» (Λονδῖνον 1824), «Περιήγησις εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα» (Λονδῖνον 1835). Τὸ 1826 δημοσίευσε πραγματεία γιά τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν καί περιγράφει τὰ γεγονότα μέχρι τοῦ ἔτους αὐτοῦ. Ἐγραψε ἐπίσης τὸ ἔργον «Numismata Hellenica» (Κατάλογος Ἑλληνικῶν νομισμάτων μετὰ σημειώσεις καί χάρτην, (Λονδῖνον 1856). Ἐπίσης ἔγραψε καί συμπλήρωμα τοῦ ἔργου τούτου (1859). Τὴ νομισματικὴν αὐτὴν συλλογὴν ἀγόρασε τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Καίμπριτζ. Ἐπίσης τοῦτο ἀγόρασε τὶς συλλογὰς του ἀπὸ χάλκινα ἀγγεῖα καί ἄλλα ἀντικείμενα. Τὸ 1839 δώρησε στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖον τὴ συλλογὴν του ἀπὸ μάρμαρα, ἰδίως ἐπιγραφὰς καί μιὰ προτομὴν τοῦ ρήτορος Αἰσχίνου πού τοῦ ἔδωκε ὁ Ἀλῆ πασᾶς.

Ἐπίσης ὁ Λῆκ ἐδημοσίευσε τὰ ἔργα: «Περιήγησις εἰς Πελοπόννησον» (Λονδῖνον 1830), «Πελοποννησιακά» (Λονδῖνον 1846), «Περὶ τῆς νήσου Κῶ» καί ἄλλα.

Ὁ Ἰωάννης Μάρσντεν (J. Marsden) τὸ 1864 δημοσίευσε στὸ Λονδῖνον βιογραφικὸν ὑπόμνημα.

Ὁ Λῆκ ἀσχολήθηκε καί μετὰ τὴ Θεσσαλία. Στὸ ἔργον του «Travels in Northern Greece» 4 τόμοι, (London 1835) περιγράφει τὰ ταξίδια του στήν Ἠπειρο, Αἰτωλία, Μακεδονία, Θεσσαλία, Φωκίδα καί ἄλλες ἑλληνικὰς περιοχὰς.

Γιά τὴ Θεσσαλίαν γράφει στὸν πρῶτον τόμον (σελ. 417-462), στὸν τρίτον (σελ. 353-400) καί στὸν τέταρτον (σελ. 261-328).

Τὸ ἔργον τοῦ Λῆκ μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ἀποτελεῖ πολὺτιμη πηγὴν γιά τὴν ἱστορίαν τῆς Θεσσαλίας.

Ἀναφέρει γιά τὸ ταξίδιον του στήν Καλαμπάκα πού γράφει καί μετὰ τὸ ὄνομα Σταγοῖ, γιά τὰ Τρικάλα πού ἀναφέρει καί Τρίκκα, γιά τὴ Λάρισα, τὸν Τύρναβο, τὴν Ἐλασσόνα. Ἐπίσης γράφει γιά τὰ Μετέωρα, ὀνόματα χωριῶν, ποταμῶν, καί τιμὰς κατ' ὄκταν διαφόρων εἰδῶν. Ἀναφέρει καί ἀριθμοὺς οἰκογενειῶν μερικῶν πόλεων καί χωριῶν.

Στὰ κείμενά του ὁ Λῆκ χρησιμοποιοῖ καί ἑλληνικὰς λέξεις καί φράσεις ὅπως, λόγου χάριν, οἱ ἐξῆς: Φορτώματα, βοσκοὶ, νήματα, «ἔβαλε ποδᾶρι», «πέρα-πέρα», ταγὸς καί μετὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα.

Ἀναφέρει καί πολλοὺς συγγραφεῖς μετὰ τῶν ὁποίων τὸν Στράβωνα, τὸν Πλούταρχον, Διόδωρον, Λίβιον, Αἰλιανόν, Πολύβιον, Ἄννα Κομνηνὴν, Εὐστάθιον κ.ἄ.

Ὁ Λῆκ γνώριζε, ὅπως εἶπαμε, τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καί τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν ἐπίσης καί τὴν τότε κατάστασιν, τὴν ψυχολογίαν τῶν Ἑλλήνων καί τῶν Θεσσαλῶν, γιά τοὺς ὁποίους ἀφιέρωσε πολλὰς σελίδας ὅπως ἀναφέραμε προηγουμένως.

Σὰν Ἀγγλος, βέβαια ὁ Λῆκ ἐξυπηρέτησε εἰς τὸ ἀκέραιον τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδας του.